

לקבל כל התכנית, אך אין לו השפעה. רוצים לשלוח אותו לדרום
אפריקה, אולם לקיש אין חלק לנסיעה זו. בנוגע להלוואת הממשלה
לעיריית ח"א בסכום 15,000 יש תקנה, אם תנה"צ תעמוד על זאת בחוקה.
ההלוואה למפרץ עכו תצא לפועל רק בעוד חדשים אחדים, כשהחברה החדשה
תהיה מסודרת. מונד יבוא ביום ב' לחיפה ויבקר את גשר, ואחרי
יומים יסע לדמשק ובגדר, וישוב לארץ לשבועים. ביום ב' יפגשו עם
מונד בחיפה, ופרומקין מציע להפגש שם עם נעמני. פרומקין דורש
למגרף לויצמן ולאמריקא בדבר תכניתנו והסכום 25,000 החסרות
למלואה.

ניסחתי יחד עם אליהו וקולר החלטות הו"ס בשאלת דרגת
המשכורת.

ד' שבט
26 ינואר
יום ה'

בש בבוקר נסעתי לחיפה. נתבעתי בחור עד ע"י עו"ר
מרגולין בשם האכז קופרמן החובע 30 לירה מהמרכז החקלאי. החובע
רצה להוכיח על ידי שמרכז החקלאי הוא ב"ס ההסתדרות הכללית
הרשומה בממשלה. הסברתי את היחס החוקי שבין המרכז החקלאי בחור
נבחר ההסתדרות החקלאית ובין ההסתדרות הכללית. החובע הפסיד את
המשפט, כי ההסתדרות החקלאית אינה רשומה ואין המרכז אישיות
יורידית, ופסקו לי שתי לירות הוצאות. אולם צריך להעיר למרכז

שלא יתחום כמו שעשה במקרה זה בצורה זו "הסתדרות כללית, מרכז תקלאי", אלא הסתדרות תקלאית, מרכז תקלאי.

ווקסמן מנשר: המצב בנשר נשתנה. כל הפועלים יושבים במקום, ואין להם כמעט כל קשר את חיפה. בהתנדבות איננו יכולים לעשות את עבודתנו ההסתדרותית, והוצאותינו גדלו, ומפני זה הנם דורשים 50% מהמסים שלנו. הם סוציאליסטים 30 לירה לחודש; יש גן בגן יש 14 ילד, בבית"ס 13 ילד, וזה"ח המרכזית נותנת לכך רק חצי עובד. הם סוציאליסטים $7\frac{1}{2}$ לגננת, מוסיפים 4,75 למורה (שמאלי, וזה"ח נותנת 4,75), חדר הקריאה והספריה עולה 3 לירות, שרות בגן (3 ימי עבודה בשבוע). הוצאות ארגוניות 2 לירות לחודש. הכנסת המקום במסים 25 לירות לחודש. לדעתי המס שייך להסתדרות, אם לא למ.פ.ח. כי אז לזה"ס לפועלי נשר יש הזכות רק להוצאות ארגוניות, כי אין המס מוקדש לעבודת החרבות. יש מס הרבותי למקום - 20 מיל לאיש, והוא מכניס 4 לירות. הורי הילדים משלמים 33 גרוש לחודש. זה מכניס 8.100 לירות לחודש.

המצב הארגוני טוב. כל הפועלים בהסתדרות. להפה"צ יש 20 חבר, ולאה"ע 20 חבר. פוע"צ מעט (במועצה רק ציר אחד). בועד הפועלים 3 חברי א"ה (ווקסמן, וומיסברג, בינשטוק) מ-2 אחד הפה"צ, 1 בלתי מפלגתי. במועצה יש 15, מהם 7 חברינו. מצב ביה"ח טוב. הסתורה נמכרת. אין הפסקה השנה.

2 אה"צ. ישיבה עם מרכז הפועל: יאיר ואבא חושי.
להפועל" 19 סניפים בעיר ובכפר, בערך אלפים חבר. מתקבל כל מי

שהוא חבר בהסתדרות ובקפ"ח. יש שמקבלים ע"פ החלטה המרכז גם מי שאינו חבר בהסתדרות (פקידי ממשלה, פועלים בלתי מאורגנים כגון אונגרים). בזמן האחרון זורם הסון מהשמאל. יש הרבה פרקציונרים בחיפה ובח"א. אין חבנה ב"הפועל" בדבר הפקידו וחשיבותו בחור הכנה ופרוזדור להגנה. חוסר קשר את ההסתדרות שולל מ"הפועל" את ערכו המעמדי והלאומי, מזיק להפועל ולהסתדרות. קבלת חברים צריכה להיות רק בידי המרכז, וכל חבר צריך להבחין מפתח הכשרתו החברתית, ולא רק הגופנית והספורטיבית. המרכז עכשיו הם מינץ (גשר), אבא חושי, יאיר, אלבינגר (ח"א), שרפשטין (חיפה, פועל "שמן") צורי (מורה להתעמלות בבי"ס עממי חיפה) פרלשטין אפרים (סחת ירושלים), אוריק (בנאי, ירושלים), איצקוביץ, ז. פיינשטין, ב"כ אחד של הצופים העובדים וב"כ אחד של הנוער העובד. מזמן שהמרכז נבחר (פסח תרפ"ז) לא נתאסף אף פעם מחוסר אמצעים להוצאות הדרך. המזכירות בחיפה עומדת בקשר מכתבים את הסניפים, מוציאים הוור, החלפת מעמלים, אישור החברים, יחסים את ההסתדרות ואת חו"ל. הצעתי שיקראו ישיבת המרכז בח"א והבטחתי להם 3,5 לירה להוצאות הדרך של המרכז. הישיבה תקרא ביום הששי הבא, בערב.

מאיר אובסייביץ מיוצאי חל חי סרס סודר בעבודה. דורש ממרכז העבודה עבודה קבועה. היה עד עכשיו מחוסר עבודה. הוא חבר בארגון החקלאי.

3 1/2. ישיבה עם מ.פ.ח. מצב בית הפועלים. שטח הקרקע

10.550 פיק של קה"ק. המועצה צריכה להחזיר סכום של 631 לירה

שהשקיע ועד הדר הכרמל בקניה (זה שליש ערך הקרקע). ע"ז נחנה
 כבר קה"ק 500 והמועצה נחנה 131 לירה. הבית עלה עד היום 5,330
 לירה, מזה חמרים 2,545 לירה, הובלה ועוד 492 לירה, שכר עבודה
 1,682 לירה, הוצאות שונות ומסים והנהלה 610. האמפיטיאטרון עלה
 3,906: חמרים 1,422, שכר עבודה 1,785, כנון חשמל 47, הוצאות
 מסים והנהלה 651 לירה. ס"ה בנינים ומגרש (בלי חלק הקה"ק)
 9,368 לירה. בנטיעות השקיעו 91 לירה. רחוט בית הפועלים 309
 לירה, הכשרת המגרשים הפנויים ע"י בית הפועלים 82 לירות. בס"ה
 9,858.

הכנסות: עודף מנשף פסח תרפ"ג - 192 לירה, תרומות
 חברים 1,360 לירה, תרומה בעבודה 1,247, תרומות בתי מסחר וועד
 הדר הכרמל 235 לירה, מכספי הסיוע (שלא ניתנו עליהם שטרות) 1,606
 לירה - ס"ה הכנסה חפשיה 4,642. מהנה"צ הלואה לעשר שנים (התשרום
 הראשון אוגוסט 1928) 2,006 לירה. מבנק הפועלים הלואה 1,500 +
 רבית 233 (כבר שילמו 70 לירה, ועוד חייבים לבנק 1,663 לירה).
 המועצה השקיעה משלה 721 לירה, הכנסה מהאמפיטיאטרון 250 (מיוני
 1927 - עד נובמבר 1927) מזה הכנסה נקיה 200 לירה. חייבים 636
 לירה לשונים, מזה לדבר 416, ל"אזהל" 25, השאר חובות קטנים.

מאזן ס.פ.ח. בעד שנה 1927: הכנסה.

מס הסדרות 1,656 לירה, % מלשכת עבודה 403 (מזה למרכז עבודה 75),
 מלשכת המכתבים 13, מהנה"צ בעד טפול בסיוע 123, מסו"ב ללשכה 102,
 מהנה"פ 205 משונות 46 - ס"ה 2,540.

הוצאות 2,256.

הכנסה בשנות 1925 - 1926: מס ההסדרות 1926 - 1.796,
1925 - 1.327; 3% מהלשכה 1926 - 174, 1925 - 264; מחבר השוכנים
1926 - 17, 1925 - 9; מלשכת הסכמים 1926 - 89, 1925 - 104;
מס"ב 50; ס"ה 1926 - 2.127, 1925 - 1.725.

מספר חברי ההסדרות בהיפה: תרפ"ד 1.200, פ"ה 2.260,
פ"ו 3.318, פ"ז 3.800 (הכנסה מסי החברים: פ"ב 496, פ"ג 686,
פ"ד 1.183, פ"ה 1.327, פ"ו 1.796, פ"ז 1.656). התקציב החדשי
של ספח: הוצאות 191 לירה (מהן משכורות 91, הוצאות כלליות 67,
השלום הובות לבנק (שכר דירה) 26, הקצבות לפועל, ל"נשר" לנוער
עובד ועוד 18. הכנסה 169. מספר העובדים 14, מהם רק 6 שלמים.
לדעתי אפשר לקמן 20 לירה מהוצאות כלליות.

הפועצה דורשת אלף לירה ע"ח הבנין, וחמורתו ימסרו
הבנין לחת"ע. לגמר האמפיטיאטרון נהוצחו 800 לירה.

נקבעה אחמול ועדה של 7 לגביה גיוס ימי העבודה.

חולף יהיה הובות והמרכז.

יואלי וארדשטין מסרו על הסכסוך במקציה של פועלי
הבנין (אגודת פועלי הבנין פה מסודרת, או יותר נכון היתה מסודרת,
כי עכשיו התפורר כל הארגון, במקציות: בימים, מלצנים, סוחים,
בנאים ופועלים פשוטים. עם שוב הפועלים מהעבודות בעמק עומדים
שוב להתארגן במקציה של פועלי הבנין - הפועלים הפשוטים. נחמורה
שוב שאלה הבחירות היהסיות והכלליות. חברינו וגם חברי הפה"צ הם
בעד בחירות כלליות, היות וזוהי רק מקציה, פוע"צ וקבוצי הפה"צ

דרשו בחירות יחסיות. באספה כללית החליט הרוב על בחירות כלליות.
לדעתי אין כל יסוד להבחנה בין סקציה ובין אגודה, והבחירות צריכות
להיות יחסיות.

ב-4 אה"צ, ישיבה אח מ.ס.ח. מילסון מוכר על מצב העבודה

והארגון: בסוף אוגוסט 1927 היו רשומים 1,600 מחסרי עבודה.
מרכז העבודה, על יסוד התכנית שאישרה הנה"צ, קבע לחיפה 900 ימי
עבודה. זה היה מספיק, כי למעשה לא היו כל מחסרי הרשומים אנשי
עבודה. בקבוצים (ס.ס.ר., הרצליה, בברכה, קבוץ ג' ועוד) היה
רק החצי בשביל עבודה, בין האחרים היה חלק ש"התנדף" כשהיה צריך
ללכת לעבודה. העבודה הייתה מחוץ לחיפה. כל העבודות, מלבד השקאה
נוריס, נגמרו בטוב. השתכרו לא רע וגמרו את העבודה. עבדו 3-4
חדשים, השכר המכסימלי היה 25 לירה, המינימום 12 לירה. מקישון
מערבי שבו 80 איש, מנחלה יעקב 140, מכפר יהושע 60, מנוריס 80,
מבית אלפא 30, מבניני העמק 120, בס"ה 510. בהשקאה נוריס עוד
נמצאים כ-40 איש במקום, אך אינם עובדים. לפי התכנית הראשונה
היו צריכים לעבוד שם 120, מהם נשארו רק 80, וגם להם לא הייתה
עבודה, והסכם שישארו רק 40, וגם לאלה לא נחננו עבודה בזמן ולא
שלמו להם. אשם היה הקבלן שהיה בלי כסף ולא יכול להפוך את שטרות
הנה"צ לכסף. יש ידיעה עכשיו שבימים האחרונים השתווה הנה"צ עם
הקבלן ובאיזה אופן שהוא ימשיך את העבודה. עבודה פי הקישון עוד
לא נגמרה. נגמרה רק החפירה, אבל המילוא עוד ימשך כל הקיץ עד
ספטמבר. לעבודה זו נשלחו 120 איש, חוץ מ-22 איש שהורשה הקבלן
להעסיקם מחוץ ללשכה. עבודת המילוא כיום - 3,000 לירה - אינה

דורשת הרבה אנשים, ועובדים רק $1\frac{1}{2}$ יום בשבוע. לאחר שיביאו עוד קטרים וקרוניות - יוכלו לעבוד בשתי משמרות 60 איש בכ"א בכל יום. עבודה זו נתקבלה במחיר ירוד, ובכל זאת השתכרו בחפירה 35 - 45 גרוש ליום. גם במילוא ישתכרו 30 ליום. נמצאים עוד אנשים בחל עדש, בית אלפא, עין חרוד, וחל יוסף קומי, בס"ה עוד כמאה חבר, וישובו בערך בעוד 3 שבועות. עכשיו יש בחיפה כ-850 מחוסרי עבודה. ביום 24.1.28 נרשמו מח"ע לפי האגודות והמקצועות: פועלים פשוטים 380, פועלות 30, אגודת הבנאים 5, מתחים 15, טיהים 35, מראפים 10, בנין 154, עץ 35, חשמל 15, מהכת 46, אופים 10, עגלונים 20, בחי מלון ואוכל 3, פקידים 53, חיטים 25, צבעים 30, הר הכרמל 65 - ס"ה 931, אולם אתמול ברח שיש רק 850. להרשמה לא בא חלק, כי אינו רוצה להשלח ליעור ולכביש יבנאל.

באוגוסט נקבעו 40 איש לרוטנברג, אח"כ הקטין המרכז עד 30, מאלה נשלחו רק 4 ע"י הלשכה, מלבד אלה שנשלחו ע"י המרכז ע"ם הוראות הוה"פ. ואשר לחבנית העבודה החדשה - יש בה, לדעת מילסון, טעיות (ראה עמוד 75); לכביש עכו חיפה לא ישלחו 100, אלא 50, וגם אלה בחנאי שספרן עכו המציא האבנים חנם ל F.A. כפי שהוחנה מראש (דבר זה עומד להסדר), כי החצי יעשה באסירים. בקרנטינה יעבדו רק 50 ולא מאה, כי לונדון אישרה רק 5.000 לירה ולא 10.000, כפי שהודיע נובל למילסון. לכביש יבנאל נשלחים רק 50 ולא 75. לרוטנברג לא ידוע. עבודה בה גלים לא תעשה כלל, ואם תעשה - תסמיק רק 20 איש ולא 50. לחושבות לא נשלח איש, כי חדרה התנגדה לכניסת אנשים חדשים. בכביש הדר הכרמל יש קומי, כי בעלי הקרקע אינם ח צים לקבל

הלוואה של 6.000 שהממשלה רוצה לתת, וכל העבודה הזאת בספק.
מצב הארגון בהיפה - כשהלכו לעבודה בספטמבר - נחפורו
האגודות, ביחוד אגודת הרנין והעץ. במקומות עבודה קבועים -
בבתי חרושת - לא בא כל שנוי מתקיימות האגודות: מחכת, צבעות,
עגלונים, בתי מלון ואוכל, חופרות וחייטים, משק בית (באגודה זו
יש 125 חברה, מהן 22 מחוסרות עבודה. השפעת הפרקציה שלטה באגודה.
לפרקציה יש 30 חברות העובדות במשק בית) ועץ. קיימים ארגונים
בבתי החרושת: שמן 120 פועלים, מהם 11 פועלות; טחנות 35 פועל,
נשר 220, בית חרושת למצות (50 פועל, מהם 26 פועלות) לא עובד
עכשיו. אצל מברוק (סיגרות) עובדות 7 פועלות (אשתקד 25),
מטוסיין 15. בבית החרושת המאוחד של דיק קרמן וסולטינג (מספרו)
עובדים עד 300 ערבים, בשכר של 4-8 גרוש.

(א) ב-8 בערב ישיבה עם ועד הסניף. מספר החברים לא ידוע
בדיוק, אומדים 300 בערך, מהם כ-40-70 חברות (לרבות נשר, יגור
והר הכרמל). בשמן יש 12-15 חבר, בחשמל רוטנברג 7, בטחנות 2,
בנשר 18 באגודות המקצועיות: בנין 80-100, עץ 20, מחכת 7-10,
צבעות 22, עגלונים 4-10, בתי מלון ואוכל 5, חופרות וחייטים 10,
משק בית 12, בנאים 2, סתחים 12, טיחים 8-10, מרצפים 5-8, רכבת 8,
פקידים 30-35, מורים 4, חובשות ואחיות 4; עובדי המועצה (דוד,
ברל, אבצוג) נסעו. עובדי האגודות הלכו למקומות עבודה מחוץ להיפה.
כש-בו לפני זמן מה מהעבודה לחיפה מצאו עזובה נוראה. בשבועות
האחרונים הוטב קצת המצב במועצה, לפי דברי יואלי. יש שנוי לטובה

גם בלשכה ובאגודות. קיימים תאים בעץ, סחכה, צבעות, בנין, רכוש
והוסרות. האיש היחיד העובד בסוכיות הסועצת - ארדטין (ארדטין
סכחיש את חיותו בלשכות...) הקנדיסטים שהציע חוה"מ זל א"ה
לסוכיות הסועצת - בילגולובסקי, נכירובסקי, ושנקר - לא הניתו
דעתם. כל החברים, בניגוד לדעתו של ארדטין, דורשים קביעה סוכיר
תיכף, ולא לאחר מבחירות מחדשות כדעת ארדטין. עומדים להקביר
תנא את חברי ואח היר סוכיר סניף יואלי. הקונטרס שהפסד ב-300
אכסספלירים, "דבר" - 400. מבחירות לועד הסניף שאיו לפני שבוע
השתתפו רק 82 איש. במסך כל השנה לא היו מוצאות של חברי הסוכו
הסלגתי. מחברים דברו בהתכנסות על העזובה ועל מחלשת הסלגות,
לסרות העזובה, שהצבור ברובו גדול נשאר נאמן לדעות אה"ע. לדעת
ברל סזב החנוקה בחיפה לא רק, לסלגות אחרות אין השמעה, אולם רק
מאור הסזב הארגוני. החקונים הדורשים סוכיר לסועצת, וח"מ סקיל
לסועצת, וסניף סלגות מאורגן. הוא דורש שהחברים ארדטין, קסטנברג,
אבצוג וסס וחוא יחיו בוה"מ, אולם קסטנברג ססאן בהחלט להשאר והוא
חולך לגזר לסחכות אצל רוסנברג. לדברי החברים יש לה ססאחיס חברים
להסח"צ וכסאח לסועצ"צ, אולם ברל חושב הסספר האחרון לסוגזם סאור.
ארדטין ססאונן על רשלנות רבא סצד חבירינו בכל האגודות. חבר
שנבחר לאינו ססקיר אינו ססלא את הובהו.

כלם דורשים סידור מוצאות ק"י חברי חוה"מ של א"ה.

מבכחתי זאת. הצעתי שיסדר חוה"מ של הסועצת כפי שדרש ברל ואז
נוכל לסצוא סוכיר ססאחיס, שססנס לא יחיה סנחיי הססחדרות בחיפה,
אבל יהיה סרכו ועובד טוב, אם יוכל להסען על חברים סנוסחיס ובעלי

אבטוריטה בקרב צבור הפועלים בחיפה. הסכימו לכך, אולם קסטנברג לא קבל על עצמו להשאר, ידרשו בשמי אח אבצוג לשוב משכם. הודעתי לחברים שבשום אופן לא ארשה שמתוך חבסיסים וצרכים מפלגתיים יסלפו את החלטות הועידה ולא יתנו לסדר בחירות יחסיות במקצית פועלי הבנין.

בשהיכ עשרה בערב. ברחתי עם ברל שוב את חכנית העבודה של חיפה וחלוקי המספרים של מילסון ופרומקין. ברל דבר היום עם המהנדס הממשלתי לדיונסקי והוא הודיע שהוקצבו באמת 2,000 לירה לעבודה יהודית בכביש עכו חיפה, פקודה הנציב היא על עבודה עברית ויעבדו 100 איש. נובל דרש אפילו יותר, אבל ברל הסכים רק למאה, כי הוא רוצה שהעבודה תמשיך יותר זמן. בנוגע לקרנטין אושרו באמת רק 5,000 ולא 10,000 לירה אך אפשר שיקחו עוד 4,000 לירה שהממשלה רצתה להלוות להדר הכרמל, היות ועבודה זו נתקבלה בקושיים, ויתנו את הכסף לעבודה הקרנטין. לכביש יבנאל נשלחו כאמת רק 50 ולא 75. עבודה בגלים מוטלה בספק כדברי מילסון. אולם לרוטנברג ישלחו 25 איש. על המושבות לא ידוע לברל. מלבד זאת יתחילו בקרוב בבנין ביי"ס כדורי (לערבים) בטול כרם, ויעבדו שם קצת פועלים יהודים. פיקא החליטה על בנין כביש כנרת ביהמניה, ויקחו לשם 50 איש מחיפה לשלשה חדשים, העבודה היא 1,200 לירה. מעפולה לא יצאו לכביש יבנאל. הקושי בעבודה יבנאל היא שאין קבלן. מרכז העבודה אינו רוצה להיות קבלן, והפועלים בעצמם גם כן אינם רוצים להיות קבלנים, קבלן פרטי לא רוצה לעבוד בחנאים הגרועים שקבעה פיקא ע"י הממשלה.

בבית שאן עובדים 28 פועלים יהודים: 16 בתחנת הנסיון
ובמשחלה של הממשלה, מקבלים 12 גרוש ליום. זוהי קבוצה מיוצאי
מקור ישראל עובדים גם 6 ערבים. קבלו 10 גרוש ליום, אך היהודים
דרשו בשבילים הוספה וקבלו 12 גרוש גם הם. 12 פועלים יהודים
עובדים גם בחציבה מרכזית של הממשלה. משתכרים 15 גרוש ליום.
אצל רוטנברג עובדים עכשיו 300 פועל (מלבד 45 ערבים,
אלה מקבלים $17\frac{1}{2}$ - 20 גרוש ליום). הנציב דרש מרוטנברג להגדיל
מספר העובדים היהודים, וכעבור חודשים יהיוספו עוד 300 איש.

ה' שבט
27 ינואר
יום ו'

ברל מודיע שנתקבל אישור ספיקא בפרים על כביש זכרון
החנה, שני קילומטר וחצי. יעבדו 80-100, 4-5 חדשים, חנאי עבודה
טובים.

ישיבה עם קלסן בענייני התרבות חיפה. יש פה שעורי ערב
6 כחות, עובדים חמשה מורים, לומדים מאהים. הכנסה מדמי למוד
בערך 5 לירות לחודש. לנוער עובד יש שתי כחות בערב, 35 ילד,
המורה קפלנסקי. נפתח כחה מיוחדת לנערות ספרדיות בשכונת ארז
אל יהוד, 18 ילדות, המורה קפלנסקי. חדר הלימוד שם משמש גם
קלוב. קלוב הנוער העובד נמצא במועצה, יחד את לשכת הרשמת סח"ע.
רשומים 120 ילד, מגיל 12 עד 18. השנה יצא מחזור של 30 בני 18.

